

cialment en el darrer segle. Després d'una breu introducció històrica que es remunta a l'època iberoromana, l'obra enceta el primer dels dos grans temes que l'ocupen: la pesca. Aquí, l'autor fa un retrat de la Calella de principi de segle –que inclou una relació detallada d'oficis (capellans, mestres agutzils, pescadors, barbers...), edificis (bars, fondes i botigues), embarcacions i tipus de pesca– en què queda palès l'esperit lluitador i solidari d'una vila que va sufragar la construcció de l'església, el cementiri i l'escola i que aviat va aprendre a organitzar-se laboralment i lúdica.

Després de l'incís, lògic i obligat, de la Guerra Civil i dels durs anys de postguerra, Esteba tracta un altre aspecte bàsic: el turisme, i ens dibuixa una Calella en constant estat de canvi, urbanístic i ocupacional, que comença, amb més o menys recels, a deixar-se influir per una nova estètica i uns costums més liberals provinents d'arreu d'Europa.

El boom turístic, que va arribar al seu punt més alt durant la dècada dels 60 i 70 i que, com a la resta del país, afectà la majoria de poblacions costaneres, va suposar un esforç per adaptar-se a una nova situació per a la qual no estaven preparats a causa d'una manca total d'infraestructures: un trasbals que van afrontar amb més enginy que recursos, sobretot els particulars, i al qual es van sotmetre de gust davant l'engrescadora perspectiva econòmica que això els reportaria. En un estil planer i entenedor, l'autor elabora un text reeixit que compagina les dades històriques, extretes d'un copió

material fotogràfic en bona part inèdit, i de diversos documents i textos literaris, amb la presència d'anècdotes i pinzellades de la vida quotidiana que hi aporten una nota pintoresca i el fan tan suggestiu com de bon llegir.

Jordi Sàbat

Un temple i el seu entorn

JIMÉNEZ, Àngel.
L'església parroquial del monestir de Sant Feliu de Guíxols.

Editat per: Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels –Monestir–, amb la col·laboració d'Estudis Guixolenes i el suport de la Diputació de Girona. Sant Feliu de Guíxols, 2001. 95 pàgines.

Ens trobem davant el vint-i-dosè títol de la col·lecció Sant Feliu, dedicada a mostrar en clau divulgadora el patrimoni cultural eclesiàstic de les nostres comarques. En aquest cas, l'autor ens ofereix un text molt didàctic sobre l'evolució diacrònica d'un espai religiós concret: l'església parroquial del monestir de Sant Feliu de Guíxols.

El discurs narratiu es divideix en dues parts ben diferenciades. En la primera se'ns presenta una síntesi històrica i cultural que transcorre des de les fases fundacionals del llogarret –que a mitjan segle X donaren lloc al primer cenobi benedictí– i la seva evolució fins avui. A través d'un argument acompanyat per una rigorosa documentació històrica, artístic-arqueològica i fotogràfica, ens descriu les vicissituds històriques del monument

des de les primeres obres, que van aprofitar elements preexistents, en un context romànic (s. X-XIII), passant per les reformes gòtiques de l'església (s. XIV i s. XV) i la nova sagristia (s. XVI), fins a l'ampliació barroca (s. XVIII). Totes aquestes aportacions, més els canvis socioculturals i litúrgics del segle XIX –en què l'església esdevingué ja parròquia secular– i les restauracions i actuacions endegades al segle s. XX, acabaren de configurar el seu aspecte actual.

En la segona part, l'obra pren el format de guia i ens proposa una visita molt detallada a través d'un itinerari, fotografies i explicacions sintètiques per aprofundir en el coneixement de l'església i els seus annexos; un passeig que a partir de divuit punts clau –com la porta Ferrada, les torres del Fum i del Corn, l'interior de l'església amb les seves capelles, l'arc de Sant Benet, els objectes litúrgics, el monestir...– convida els visitants a descobrir el passat de la parròquia.

En resum, es tracta d'una publicació molt amena i entenedora de caire local que en gairebé

cent pàgines ens parla no només de la història d'un edifici singular sinó també dels factors socials, econòmics i culturals que hi influïren. Àngel Jiménez demostra ser un bon coneixedor de la història guixolenc: capítol a capítol va descabdellant el fil històric per ensenyar-nos amb tot de detalls l'evolució del complex arquitectònic. No s'està tampoc d'esmentar les dificultats en l'estudi, motivades en gran part per la dispersió de molta documentació conventual i obres d'art, ni de valorar les diferents restauracions i intervencions.

L'objectiu de difondre el patrimoni cultural resta complet amb un discurs clar i precís, amb notes històriques però sense cansar-nos amb una descripció massa feixuga, en el qual les diferents fases constructives ens evoquen uns temps passats; una dialèctica de les societats pretèrites i actuals ganxones amb la divinitat i amb la seva pròpia història que ha donat com a fruit una obra emblemàtica del municipi.

Xevi Sintes

L'Alt Empordà a l'abast

Institut Cartogràfic de Catalunya.
Atles de l'Alt Empordà.
Col·lecció Atles Comarcals de Catalunya. Diputació de Girona i Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 2000. 247 pàgines.

El complet i voluminós *Atles de l'Alt Empordà* que ha publicat recentment l'Institut Cartogràfic de Catalunya en col·laboració amb la Diputació de Girona

- ADROHER, Antònia; ROSA, Carmel. *La llavor dels somnis*. Girona: CCG, 2001, 304 p.
- ANGLADA, Maria Àngels. *L'àngel i altres contes*. Barcelona: Empúries, 107 p.
- BAÑERAS, Cristina (et al.). *Quan les campanes paraven*. Girona: Diputació de Girona, 2000, 18 p.
- BERTRANA, Aurora. *El Marroc sensual i fantàstic*. Barcelona: Columna, 2000, 260 p.
- CALLAU, Tomàs; MARTÍNEZ, Albert; MIRÓ, Jordi. *Còrsega, un altre combat*. Gaüses: Llibres del Segle, 2001, 190 p.
- CANALS, M.A.; CODINA, M.T.; COTS, J.; DARDER, P.; MATA, M.; ROIG, A.M. *La renovació pedagògica*. Barcelona: Edicions 62, 2001, 265 p.
- CARBÓ-DORCA, Ramon. *Històries d'ultraciència*. Girona: CCG, 207 p.
- CARRERA, Jordi S. *Al detall 2. Fotografies del campus de Montilivi*. Girona: Universitat de Girona, 2001, 85 p.
- CASTILLO, Montserrat. *Creació del paradís propi*. Barcelona: Meteora, 2000, 208 p.
- CAZALLA LORITE, Caty. *La maternidad en Nicaragua*. Girona: Universitat de Girona, 2000, 207 p.
- CLARA, Josep. *Girona 1939: quatre sentències de mort*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001, 238 p.
- CORNELLÀ, Jordi; JUHER, Cristina. *Els models lingüístics d'Europa*. Girona: Universitat de Girona, 2001, 160 p.
- CUÉLLAR, Alexandre. *Paisatges viscuts. Un cop d'ull al Museu Comarcal de la Garrotxa*. Fundació Pere Simon/Museu Comarcal de la Garrotxa. Olot, 1999, 157 p.
- DIVERSOS AUTORS. *Entrelluchs: una aproximació empordanesa a Ernest Lluch*. Figueres: Brau, 2001, 175 p.

ATLES

TERMINAL DE CATALUNYA

Alt Empordà

TERMINAL DE CATALUNYA

forma part d'una de les col·leccions més ambicioses engegades per part de l'Institut: els Atlases Comarcals de Catalunya. Abans del que ens ocupa han vist la llum els del Baix Empordà, el Baix Llobregat i la Val d'Aran.

L'*Atlas de l'Alt Empordà* ha comptat per una banda amb la supervisió tècnica de l'Institut Cartogràfic i per l'altra amb la supervisió científica de la Unitat de Geografia de la Universitat de Girona, sota la direcció i la coordinació del catedràtic de geografia humana Joan Nogué i Font i amb la participació de 25 experts, la major part geògrafs.

L'atles s'estructura seguint el model tradicional de la geografia regional, que permet una acurada descripció dels diferents elements característics i singulars de la comarca sense perdre de vista la seva evolució històrica i la seva dinàmica actual; també s'hi ha tingut ben present el transcendental paper geopolític desenvolupat per la frontera que des del Tractat dels Pirineus parteix les dues Catalunyaes. En concret, els capítols que componen l'*Atlas de l'Alt Empordà* són els següents: «Geografia general», «Història i patrimoni artístic», «Geografia física», «Geografia humana» i «Els espais naturals pro-

tegits»; tot plegat acompanyat per la relació de l'extens conjunt de fonts documentals emprades i un índex toponímic.

Els capítols són tractats de forma exhaustiva i rigorosa, amb una gran quantitat de dades i d'informació, però alhora de manera sistemàtica i entenedora; una facilitat de comprensió i de lectura que es beneficia de l'excel·lent cartografia topogràfica inicial a escala 1:200.000 i 1:50.000 i tot un conjunt de mapes temàtics, gràfics, talls geològics, perfils de vegetació, fotografies... que il·lustren àmpliament els diferents punts tractats. En resum, una obra a l'abast de tot el públic en general i amb un gran potencial pedagògic per a escoles i instituts, però tanmateix una referència obligada per a especialistes i estudiosos de la comarca de l'Alt Empordà. Ara només ens resta esperar un resultat igual de reeixit per a la resta de comarques gironines i catalanes pendents de publicació.

Josep Vila i Subirós

L'opció i el risc del turisme

ARBÓ, Carlos.

L'activitat econòmica a Lloret de Mar.

Ajuntament de Lloret de Mar, 2001. 256 pàgines.

L'economia de Lloret és, en gran part, en mans de les majoristes de viatges (*tour operators*). Aquesta és una de les conclusions que es poden extreure de l'estudi realitzat per Carlos Arbó sobre l'evolució

de l'activitat econòmica de la localitat, que té en el turisme el seu principal motor. En aquest sentit s'ha de tenir en compte que del total de viatges i permocacions contractats a Lloret l'any 1998 un 76,95% corresponen a turistes que han acordat la seva visita a la població mitjançant les majoristes de viatges. L'especialització ha proporcionat, diu l'autor, una important prosperitat econòmica al municipi. Però no obstant això, aquesta opció històrica comporta una important dosi de risc provocada per la nul·la diversificació econòmica, que provoca que els avatars del turisme siguin, immediatament, avatars de l'economia de la vila.

Tot i l'augment de visitants dels darrers anys –la població turística arriba a prop de les 150.000 persones en un mes d'agost–, l'anàlisi revela un escurçament de les estades. Així, s'ha passat de 7,46 dies l'any 1987 a 6,53 dies l'any 1998. A més, la despesa mitjana per turista no arriba a les 8.000 pessetes diàries. Les xifres més elevades de visitants es donen en els mesos de juliol i agost, i representen més d'un 30% del nombre total de viatgers i més del 36% de les permocacions anuals. Aquest fet condiciona altres elements de l'economia local, com el mercat de treball, supeditat a dos elements: la gran atomització que hi ha en l'àmbit empresarial i la forta estacionalitat del turisme. Arbó destaca en l'estudi que la rotació en el treball és més gran en aquest que en altres sectors, i que això perjudica tant la qualitat com la productivitat del servei: els treballadors es veuen exposats a una major precarietat